

A büntetőjogi legfőbb ügyész helyettes

1/2017. (VII. 31.) LÜ h. körlevele

a pénzmosás miatti bűnügyekben követendő ügyészi gyakorlat büntetőjogi szempontjairól

Az Európa Tanács Pénzmosás és Terrorizmus Finanszírozása Elleni Szakértői Munkacsoportjának (Moneyval) 5. körös országértékelése nyomán megfogalmazott ajánlások gyakorlatban való érvényesülése és a pénzmosás miatt indult bűnügyekben követendő egységes ügyészi jogalkalmazói gyakorlat kialakítása érdekében az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény 9. §-ának (3) bekezdése alapján a következő körlevelet adom ki:

1. A pénzmosásért való büntetőjogi felelősségre vonás szempontjából az alapcselekmény elkövetésének helye, az elkövető kiléte vagy éppen kilétének ismeretlen volta közömbös, és annak sincs jelentősége, hogy az alapcselekmény miatt indult-e büntetőeljárás.

2. A pénzmosás alakzatai közül a Btk. 399. §-ának (1) és (2) bekezdéseibe ütköző alapesetek tényállásszerű magatartásokhoz is kapcsolódhatnak, ezzel szemben a (3) és (4) bekezdésbe ütköző alapesetek kizárólag bűncselekményhez. Míg az első két esetben a pénzmosás elkövetését megelőző alapcselekmény büntethetőségének elévülése irreleváns, az utóbbi két esetben az elévülést követően elkövetett pénzmosás miatt jelenleg nincs helye büntetőjogi felelősségre vonásnak.

3. A Btk. 399. § (1) bekezdés a) pontjának aa) alpontjában és (3) bekezdésének b) pontjában meghatározott eredetleplezési célzat arra irányul, hogy a kívülálló számára az alapcselekmény és a dolog közötti származási kapcsolat ne legyen felismerhető. Erre a célra vonható következtetés minden olyan magatartásból, amely az illegális vagyont és az annak forrását képező bűncselekmény egymástól való eltávolítására irányul.

4. Rendszerint a Btk. 399. §-a (1) bekezdésének b) pontjába ütköző alapeset keretében kell értékelni a bűncselekmény elkövetéséből származó javak valódi tulajdonosainak, az a felett ténylegesen rendelkező személyek leplezésére, valóságtól eltérő színben való feltüntetésére irányuló tevékenységet. A strómanok és áltulajdonosok igénybevétele tipikus módja az elkövetésnek, ezért ennek gyanúja esetén körültekintően vizsgálni kell a leplezéssel érintett vagyonelem valódi eredetét, forrását.

5. A Btk. 399. §-ának (2) bekezdésébe ütköző elkövetési magatartások közös jellemzője, hogy az (1) bekezdésbe ütköző dinamikus pénzmosással szemben rendszerint nem járnak vagyont transzformációval, de legalábbis nem leplezésre vagy eltitkolásra, hanem az alapcselekmény elkövetéséből származó vagyont realizálására irányulnak. A büntetendő cselekmény elkövetéséből származó dolog megszerzésével a bűncselekmény befejezett, így – a Btk. 399. §-a (1) bekezdésének b) pontján kívül – ez az alapeset megállapítható lehet akkor is, ha a vagyonnak az elkövetői körön belüli mozgása nem követhető tovább.

6. A Btk. 399. §-ának (3) bekezdésébe ütköző pénzmosás büntetendővé nyilvánításának elvi alapja az, hogy a bűncselekményből származó dolognak a pénzügyi-gazdasági szférában végrehajtott műveletek révén, legális forrásból származó vagyonként való feltüntetése az alapcselekmény körében már értékelten felüli, önálló társadalomra veszélyességet hordoz. Ez, az alapcselekmény által előidézett jogtárgy sérelmen túlmutató veszély szűk körben ugyan, de az alapcselekmény elkövetője általi, eredetleplezési célú utócselekmények szankcionálását indokolja. E tényállás keretében ugyanakkor – a kétszeres értékelés tilalmából következően – csak azok az eredetleplezési célú magatartások nyerhetnek önálló büntetőjogi értékelést, amelyek nem szükségszerű velejárói az alapcselekmény elkövetésének.

7. Az alapcselekmény elkövetője a pénzmosásnak a Btk. 399. §-ának (1) és (2) bekezdésébe ütköző alapeseteit tényállási elem – más által elkövetett büntetendő cselekmény – hiányában nem valósíthatja meg tettesként.

8. A pénzmosás elkövetési tárgya az alapcselekményből származó dolog, ezért a járulékos deliktum elkövetése fogalmilag kizárt mindaddig, amíg az alapcselekmény – vagy az alapcselekményt alkotó, önálló büntetőjogi értékelésre is alkalmas részcselekmény – elkövetése nem fejeződött be. A megtévesztés, leplezés, titkolás végett kifejtett magatartások jogi minősítésekor ezért körültekintően vizsgálni kell, hogy azok a még be nem fejezett alapcselekmény tényállásának keretei között értékelendők, vagy önálló járulékos deliktumként pénzmosást valósítanak-e meg.

9. A sui generis előkészületként szabályozott pénzmosás elkövetésében való megállapodásra az előző pontban írtakkal szemben az alapcselekmény elkövetésének megkezdése előtt is sor kerülhet.

10. A pénzmosás más járulékos bűncselekményektől – elsősorban az orgazdaságtól és bűnpártolástól – való elhatárolásának elvi alapját a 3/2009. BJE határozatban írtak képezik. Ennek lényege szerint a konkuráló jogi minősítések közül mindaddig a gazdálkodás rendjét sértő bűncselekmény specialitása érvényesül, amíg a cselekmény nem értékelendő súlyosabban az általános vagyon elleni bűncselekmény tényállásának keretein belül.

11. A pénzmosás rendbeliségét nem az alapcselekmények rendbelisége, hanem az elkövetési tárgyakra kifejtett elkövetési magatartások időbeli és szándék szerinti kapcsolata határozza meg. Az egység, többség és folytatólagosság kérdését illetően az orgazdaság kapcsán a 4/2004. BJE határozatban kifejtettek megfelelően irányadóak.

12. Ezt a körlevelet a közzétételét követő naptól kell alkalmazni.

Dr. Belovics Ervin s. k.,
legfőbb ügyész helyettes